بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Siyerden Bir Meselenin Açıklanması

Ebu İkrime El-Konstantini

El-Hidâye

Cemaatu Ceysi'l-Hidâye

Siyerden Bir Meselenin Açıklanması

Ceyşû'l-Hidâye
Ebu İkrime El-Konstantini

(Ekleme ve çıkarma yapılmasına rıza yoktur)

Mukaddime

Rahman ve Rahim olan Allah'n adıyla. Salat ve selam, Nebimiz Muhammed'in, alinin, ashabının üzerine olsun. Atalarının dinlerini terkedenlere çokça selam olsun ve Allahu Teala onları korusun. Bundan sonra: İnsanlardan bazıları, ikrah derecesine ulaşmayan bazı musibetlerde ve maslahatın söz konusu olduğu yerlerde küfür sözü söylenebileceğine dair bir takım fikirlere sahip oldular. Öyle inandılar ki, onlara bu küfür sözlerini söyleyebileceklerini konusunda Allah-u Teala izin verdi ve onlarda bu ruhsatı kullanıyorlar. Hakikatte olan durum ise tam tersidir. Allah bu kimselerin göğsünü İslam'a açsın (Amin!). Bu iddialarını delillendirirken hiç şüphesiz pek çok kaynağa başvurdular. Üstelik bütün bunları "tevriye, tariz, takiyye, ikrah" gibi mefhumları kullanarak yaptılar. Bu mefhumların her biri, kendisi hakkında uzun uzun konuşulacak türdendir. Bu yüzden ben, konumuz ile alakalı olanla ilgileneceğim inşa Allah. Bu insanların iddiası şuydu: "Rasulullah (aleyhisselam), eğer maslahat söz konusu olursa, kendisi hakkında olumsuz şeyler söylenmesine icaze(izin) verebilir". Bu çirkin iddia, sadece kendi meskeninde kalmayacak, eğer insanlar buna inanırlarsa, küfrü gerektiren daha pek çok hususu da mübah olarak görmelerini sağlayacaktır. Ben de Allah'ın yardımını umarak araştırmaya ve kaynaklara inmeye başladım. Böylece bu iddianın geçersizliğini bu kısa risalede biiznillah sizlere ispatladım. Muvafakiyet, Allah'tandır, ona çokça hamd olsun.

- Ebu İkrime El-Konstantini

Kab b. Eşref'in Öldürülmesi

Söz konusu iddiaya delil aldıkları rivayet şöyledir:

"حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ ـ رضى الله عنهما ـ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ (مَنْ لِكَعْبِ بْنِ الأَشْرَفِ، فَإِنَّهُ قَدْ آذَى اللهَ وَرَسُولَهُ) قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ أَتُحِبُّ أَنْ أَقْتُلَهُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ (نَعَمْ) قَالَ فَأَتَاهُ فَقَالَ إِنَّ هَذَا ـ يَعْنِي النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم ـ قَدْ عَنَّانَا وَسَأَلَنَا الصَّدَقَةَ، قَالَ وَأَيْضًا وَاللهِ قَالَ فَإِنَّا قَدِ اتَّبَعْنَاهُ فَنَكْرَهُ أَنْ نَدَعَهُ حَتَّى نَنْظُرَ إِلَى مَا يَصِيرُ أَمْرُهُ قَالَ فَلَمْ يَزَلْ يُكَلِّمُهُ حَتَّى اسْتَمْكَنَ مِنْهُ فَقَتَلَهُ."

Bize Sufyân, Amr ibn Dinar'dan; o da Câbir ibn Abdillah (radıyallahü anh)'tan tahdîs etti ki, Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem):

-"Ka'b ibnu'l-Eşref (i öldürmek) için kim hazırdır? Çünkü o, Allah'a ve Rasûlü'ne ezâ etmiştir" buyurdu. Muhammed ibn Mesleme:

— Yâ Rasûlallah, ister misin onu ben öldüreyim? Dedi.

Rasûlullah:

— "Evet" buyurdu.

Câbir dedi ki: Bunun üzerine Muhammed ibn Mesleme, Ka'b'a vardı da:

— Şu adam (yani Peygamber), bizi yordu ve bizlerden sadaka istedi, dedi. Ka'b da İbn Mesleme'nin dediği gibi söylendi de:

— Vallahi o sizin usancınızı daha da artıracaktır, sözünü ilâve etti.

Muhammed ibn Mesleme:

— Bizler O'na uymuş bulunduk, O'na hemen bırakıvermemizi istemiyoruz, O'nun işinin varacağı sonuca kadar bakacağız, dedi.

Câbir dedi ki: Muhammed ibn Mesleme, Ka'b'la konuşmasını böyle sürdürdü, nihayet onu sımsıkı tutup yakaladı ve öldürdü."

Bu rivayet Buhari'de "Harbde yalan söyleme (nin hükmü) bâbı"nda geçmektedir.

Rivayet farklı kitaplarda daha uzunca yer almaktadır. Konumuz ile ilgili olmayan kısımlarını, risaleyi kısa tutmak adına ele almadım. Devamında rehin konusu konuşuluyor ve farklı bir ortamda Muhammed b. Mesleme ve arkadaşları, Kab'ı öldürüyorlar. Rasulullah'da (Aleyhisselam) bundan memnun oluyor. Şimdi iddia şu ki: "*Rasulullah, Yahudi Şair Kab'ın öldürülmesini istedi ve bu görevi Muhammed b. Mesleme'ye verdi. Mesleme görevi alırken, bazı sözler söylemek için Rasulullah'dan izin aldı. Bu sözler Rasulullah'ın zatına açıktan hakaret içerdiği için bu izni ondan almaya ihtiyaç duydu. Rasulullah'da maslahat için kendisi hakkında olumsuz sözler sarfedilmesine izin verdi.*". Bu iddianın batıllığını ele almadan önce rivayet hakkında konuşacak olursak, rivayet kesinlikle sahihtir. Başta Buhari, Müslim ve Ebu Davud'da geçen bu rivayet, yanı sıra muteber siyer ve tarih kaynaklarında da geçmektedir-ki neredeyse hepsini inceledim ve birebir aynı lafızlar kullanımış-.[1] Böyle bir rivayet, akidesi sahih olan bir kimsenin karşısına çıktığında yapacağı ilk hareket, iddiayı reddetmek adına rivayeti inkar etmek değildir. O kimse(sahih akideli kimse), önce rivayeti hiç kuşkusuz kabul edecek ve fakat bunun bir açıklaması olduğuna inanacak. Ardından araştırılmaya koyulacak ve alimlerin bu konudaki görüşlerine bakacaktır. İşte bu, bu tarz durumların hepsi için geçerli olan yöntemdir. Batıl iddia sahibi kimsenin iddiasını reddetmek için rivayeti inkar edemez. Çünkü Rasulullah'dan geldiği sabit olan bir hadisi inkar etmek küfürdür. Yine Rasulullah adına zahiren olumsuz konuşanın ve Kab'ı kandıranın Ebu Vail (Radıyallahu anh) olduğu da farklı kaynaklarda söylenmiştir. Sonuç olarak rivayetler arasında dikkat çekici bir farklılık söz konusu değildir.

1 Buhari, Rehin, Cihad, Meğazi; Müslim, Kab B. Eşref ile alakalı bab; Ebu Davud; Haraç; İbn Sad, Tabakat; Siyer; İbn İshak, Siyer ve daha bir çok kaynak.

Öncelikle bir kimsenin bu iddiaya inanması ve maslahat adına ya da kendisinden korkulan fakat ikrah hasıl olmamış bir musibetten kurtulmak adına küfür sözü söyleyebileceğine inanması küfürdür. Rasulullah'a sövmek açık bir küfürdür. Alimler bu konuda icma etmişlerdir.

İbnul Munzir şöyle demiştir: *"İlim ehlinin geneli Peygamber'e sövenin öldürüleceğinde icma etmişlerdir."*[1]

Küfür olan bir sözü söylemeye tek ruhsatta, ikrahtır.[2] Bunun (ikrahın) şartları da, vuku bulması kolay şartlar değildir. Bunların bulunmadığı, hatta ve hatta herhangi bir zorluğun bulunmayıp sadece maslahatın umulduğu bir ortamda kişi nasıl inandığı nebiye tan etmeye cevaz verebilir?

Peki bu rivayet doğruysa ve lafızları da muhalifler tarafından değiştirilmediyse, manası nedir? Bunun manası, bilginlerinde işareti ile Muhammed b. Mesleme'nin bu sözlerinin akla gelen ilk mana üzere alınmamasıdır. O (İbn Mesleme), bütün bu sözlerinden Rasulullah aleyhinde konuşmayı değil lafzın delalet ettiği diğer manayı kastetmiştir. Bazı sözler vardır ki bunlardan birden fazla mana anlaşılabilir. Şeriat'ta bu mefhum "Tariz ve tevriye" olarak isimlendirilir. Kişi bir cümle kurar ve iki manaya delalet eder. Karşı taraf yakın olan manayı anlarken, sözü söyleyen kimse uzak/öteki/gizli manayı kastetmiştir. Mesela bir zalim, bir köylüye "İçeride çocuğun var mı?" diye sorsa ve köylü "bulunduğum yerde çocuk yoktur" dese ve bununla ayağını bastığı yeri kastetse, işte bu durum, bu söz sanatına örnektir. Bilginler de İbn Mesleme'nin sözlerinin uzak manaya delalet ettiğini söylemişlerdir. Buna göre Muhammed b. Mesleme, Kab'ın yanına gidince:

1 El-İşraf, İbnul Munzir.

2 "Gönlü imanla dolu olduğu halde, zorlanan kimse müstesna, inandıktan sonra Allah'ı inkar edip gönlünü küfre açanlara Allah katından bir gazap vardır ve büyük azap da onlar içindir" (Nahl, 106)

- Bu adam (Peygamber) bizi yordu, demiş ve bununla iyi bir mana kastetmişti. Şöyle ki: Peygamber (Aleyhisselam) gerçekten bir adamdı ve "adam" ifadesini aşağılama olarak kullanmadığın sürece küfür olacak değildir. "Yordu" ifadesine gelecek olursak, yine bu da çift manalıdır. Kelamı eden kişi bu sözüyle de yalan söylemiş veya küfrü kastetmiş değildir. Zira Müslümanlar kendilerine verilen ödevler (itaatler, ibadetler vs.) hasebiyle Allah rızası için yorulurlar ve bu onlara sevap kazandırır. Karşı taraf ise bu cümleden "Onun emirlerinden bıktık, usandık" manasını çıkarmış olabilir ki "Daha da usanacaksınız" demiştir. Sonrasında ise İbn Mesleme ona şu cevabı vermiştir: " Biz ona uymuş bulunduk, işin sonunu görmeden ondan vazgeçecek değiliz.". Bu cümlede de yine bir küfür sözü bulunmamaktadır. Müslümanlar işin sonuna kadar Rasul'e tabii olurlar. Ben zamane Müslümanlarına ve bilhassa da ana dili Türkçe olan Müslümanlara bu tarz söz sanatlarına başvurmamalarını öneririm. Söz sanatını ellerine yüzlerine bulaştırıp, istemeden kendilerini küfrün içinde bulabilirler. Olayın en başında "Ey Allah'ın Rasulu söz söylemek için izin ver" kısmına gelicek olursam, buradan "Sana sövmem için izin ver" ya da "Zahiren Aleyhinde konuşmam için izin ver" anlayanlar büyük bir hata içerisindedirler. Zira bu izin verilebilecek bir şey değildir. Bu rivayetin geçtiği bütün kitaplara baktım neredeyse.Fakat hiçbirinde böyle bir ifade yok. Hep parantez içinde muasırlar tarafından ilaveler koyulmuş. Cümlenin aslı "Söz söylemem için izin ver"dir ve bu cümleden "Açıkça tenkit için izin ver" anlamak yanlıştır. Zaten Rasulullah'da küfür olan bir hususta izin verecek değildir. Rasulullah için "Kendisine sövülmesine izin verme hakkı vardır" diyerek bu ameli akli metodlar ile mübah kılmak doğru değildir. Rasulullah ile normal insanları kıyaslamak doğru değildir. Çünkü o kendisine tabii olunsun diye gönderilen Allah'ın elçisidir. Ona düşmanlık etmek hiçbir du-

rumda caiz değildir.

اِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَا اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ، وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ

*"Allah'a ve **Resûlüne düşmanlık edenler**, kendilerinden öncekilerin alçaltıldığı gibi alçaltılacaklardır. Oysa biz apaçık âyetler indirdik. Kâfirler için alçaltıcı bir azap vardır."*[1]

Allah'a hamdolsun ki gerekli cevap verilmiş ve risale bitmiştir.

Subhane rabbike rabbil izzeti amma yesifun. Ve selamun alel murselin. Velhamdulillahi rabbil alemin.

1 Mücadele, 5.